

Delavska enotnost

GLASILO SINDIKATOV SLOVENIJE

LETNIK X. STEV. 33 (332) Ljubljana, 10. avgust 1951 IZVOD 6 din

Delavski sveti in novi finančni sistem

Novi finančni sistem, o katerem sedaj živahno razpravljajo vsi jugoslovanski časopisi, je pred enim letom napovedal predsednik Gospodarskega sveta zvezne vlade tov. Boris Kidrič. Novi gospodarski zakon, tako finančni zakon, zakon o državnem proračunu, o družbenem planu, o Vrhovni računski kontroli in drugi napovedani zakoni, ki bodo predloženi ljudski skupščini FLRJ v razpravljajivem v teku naslednjih zasedanj, ne bodo pomenili nekakšne nove linije jugoslovanskega gospodarstva, ampak bodo le močan korak naprej v razvoju in nadaljevanju organizacije socialističnega gospodarskega sistema pri nas.

S temi novimi gospodarskimi odločbami bo odrejen tudi nadaljnji odnos in vloga države do samega gospodarstva. Ta odnos bo napram dosežanju v marsičem drugačen. Predvsem gre za čimširšo in čimhitrejšo osamosvojitve gospodarskih podjetij.

Ko smo lani dobili nov zakon o gospodarstvu z državnimi gospodarskimi podjetji po delovnih kolektivih, je bilo upravljanje vezano še vedno na bolj ali manj močno mešavanje države kot neposrednega kontrolnega organa v gospodarjenju državnih podjetij. Predvsem mislilimo tu na medsebojni plačilni promet v gospodarstvu, na kredisne in sistem planiranja, ki je šel v podrobosti do vsakega proizvoda in posamezne surovine in na način razdeljevanja dobička.

Novi finančni sistem pa bo prinesel v tem oziru globoke in radikalne spremembe. Z uredbo zvezne vlade je bil že odpravljen stari plačilni sistem, ki je dlužil večino gospodarskih podjetij, in zamenjan z novimi sredstvi, na podlagi katerih bodo vsa gospodarska podjetja sama odločala o nabavi in prodaji blaga in s tem tudi o pravih izkoriščenosti svojega dobrotmetra pri bankah. Država se ne bo več spuščala v podrobno planiranje, ampak bo odločala samo osnovne pogoje v posameznih gospodarskih panogah, da bo z njimi dosegla in hkrati merila njihov razvoj. S temi osnovnimi pogoji se bo n. pr. določilo, kolikšno naj bo naša celokupna proizvodnja jekla, železa, premoga, tekstila itd. Ne bo pa se država spuščala več v proizvodne plane vsakega podjetja. Višja gospodarska združenja bodo sporazumno s podjetji odločala o proizvodnih nalogah svojih podjetij.

V pogledu določevanja cen se bo država omejila samo na najvažnejše surovine. Medtem, ko je bilo doslej za strani države določeni več kot 2000 cen raznih proizvodov, bo od sedaj določila cenovno samo okrog 100 osnovnih surovin. Cene vsem drugim proizvodom se bodo določevale na podlagi osnovnega gospodarskega zakona ponudbe in povpraševanja. Te cene bodo torej odvisne od prostega trga. Zaradi tega bodo morala proizvodna podjetja neprestano spremljati potrebe domačega trga in gledati, da te potrebe zadovoljijo. Če svojo proizvodnjo ne bodo usmerjali po potrebah potrošnikov ali druge industrije, se bodo znašle v težki gospodarski in finančni krizi: blago jim bo ostajalo v skladiščih kot mrtvi kapital, ki jim bo stalo milijoni razpoložljivih finančnih sredstev, ki jih niso rabili za nakup novih surovin in ostalih proizvodnih sredstev. Posledica tega bo nerentabilnost podjetja, kar bo privedlo do propada do gospodarskega pomena. Država ne bo več prihajala takim podjetjem na pomoč, ampak bo z vsa strogostjo pozvala krivce na odgovornost. Finančno bo pomagala le tedi, kadar je prišlo do takega stanja brez krivde vodstva podjetja in če gre za podjetje, ki je izredno gospodarsko važno za državo.

Pač pa bo država izvajala svojo kontrolo nad tistim delom akumulacije, ki ga bo določila pri vsakem podjetju kot vplačilo v državno blagajno za pokrivanje svojih rednih izdatkov. To bo davek, ki ga bo moralo podjetje točno odvajati v državni proračun.

Kolikor bo podjetje napravilo dobička izven tega, kar je bilo odrediti državi v obliki davka, bo njim delavski svet sam razpolagal. Ta dobiček bo namenjen za razširitev podjetja, za dvig življenjske ravnje vsake delovnega kolektiva, za dopolnilne plače in rezervni sklad.

Vse te spremembe bodo nalozale delavskim svetom in upravnim odborom nove dolžnosti. Te dolžnosti pa bodo zasnovane globoke na temelju finančnega sistema, postavljale osamosvojitve podjetij. Delavski sveti bodo v tem trenutku postali pravi in izključni gospodarji podjetij, ki jih upravljajo. Hkrati pa bodo postali tudi kontrolorji tako nad celotnim poslovanjem in delom podjetja, kakor tudi kontrolorji vsakega posameznega delavca in uslužbenca.

Vprašanje rentabilnosti podjetja, ki se postavlja kot osnova v novem finančnem sistemu, postavlja delavske svete pred mnoge težke probleme: poznati bodo morali svoje podjetje do konca tudi s finančne strani in zakone tržišča. Javno je, da bo donosnost v veliki meri odvisna od surovin, bodisi domačih, bodisi uvoženih. To dejstvo bo moralo usmerjati delavske svete na to, da bodo več mislili na način in mesta dobave ter na popolno izkoriščanje teh surovin. Delavski sveti bodo morali natančno slediti potrebam potrošnikov in njihovi kupni moči. V te svrhe bodo morali proučevati cene vsem potrebnim surovinam tako domače kakor inozemskega tržišča. Kajti od teh cen bo odvisna potem kalkulacija lastnih proizvodov. Cene surovin in polproizvodov na eni strani, na drugi pa potrebe potrošnikov in njihova kupna moč, bodo odselej poročali terjala z vsaj nezgodnostjo od podjetja preusmeritve proizvodnje na tiste predmete, ki so na trgu iskani in ki grede z lahkoto v prodajo in to po cenah, ki z ozirom na celokupne proizvodne stroške še vedno zagotavljajo podjetju njegovo rentabilnost. Vse to bo hkrati zahtevalo od delavskih svetov, da preidejo na bogatejši sortiment svojih proizvodov.

Preosnova proizvodnje v smislu stvarnih potreb potrošnikov je sedaj in bo še nekaj časa prav gotovo eden večjih in težjih

Poskusi za proizvodnjo specialnega usnja

V tovarni usnja v Sloveniji Gradu, ki se je nedavno ločila od matične usnjarne v Šoštanju in začela obratovati kot samostojno podjetje, delajo zdaj poizkuse za proizvodnjo specialnega podplatnega usnja — goodyear, s katerim bodo znatno povečali rentabilnost podjetja. Če bodo poizkusi uspeli, bodo začeli s proizvodnjo tega usnja, za katerim je veliko povpraševanje že meseca oktobra.

problemov z ozirom na dosežanje navade mnogih podjetij, ki so sama diktirala trgu sortiment blaga, ne glede na želje in okus potrošnikov. Toda dinamika razvoja novega gospodarskega sistema bo brez milosti nagnala neposredne proizvajalce, da vprašanja rešijo direktno in čim bolj zadovoljivo, ker bo od tega odvisna donosnost in s tem tudi obstoj podjetja.

S prehodom na svobodni trg in s tem pravo oblikovanje cen se bo pojavilo na vseh tržiščih mnogo istovrstnega blaga raznih proizvajalnih podjetij. Trgovskim podjetjem bodo ponujale n. pr. tekstilno blago ne samo slovenske tkačnice, marveč tudi hr vatske, srbske in makedonske. Trgovska podjetja bodo torej lahko blago zbirala. Izbrala pa bodo prav gotovo samo tako blago, kje je najboljšo. To pomeni, da bodo morala podjetja odselej gledati poleg drugega tudi na kvaliteto svojih proizvodov. Žaneti ali slabo izdelano blago bo oblačilo po skladiščih proizvajalnih podjetij in bo pomenilo za podjetje čisto izgubo.

NOVI FINANČNI SISTEM V KOPRU

Med sklepi, katere je sprejel Istrski okrožni ljudski odbor, je tudi sklep o uvedbi novega finančnega sistema v Istrskem okrožju. Še izvolitve delavskih svetov v Istrskem okrožju pred nekaj meseci, je terjala nadaljnje reforme. Novi sistem upravljanja podjetij izključuje dosedanje administrativno planiranje in zahteva splošne trgovine, udeleževanje obveznih odkupov ter monopola raznih odkupnih podjetij in s tem v zvezi zmanjšanje birokratskega aparata in končno likvidacijo potrošniških nakaznic in bonov.

Zaradi ukinitve potrošniških nakaznic in bonov bodo delovni ljudje vse potrošne predmete kupovali po tržnih cenah. Proste tržne cene pa so višje kot cene v zagotovljeni preskrbi, zato je bilo potrebno povisati tudi plače, pri čemer se upošteva denarna vrednost vseh ugodnosti, katere so imeli potrošniki, dokler so bili v veljavi boni in nakaznice. Ta ukrep pomeni z ozirom na realno kupno moč, dvig življenjske ravnje delovnega človeka, ki si lahko zboljša življenje tudi z boljšim delom in dobrim gospodarjenjem v podjetjih, saj so sedaj delavci udeleženi na dobičku podjetja. Delež na dobičku je prešel na delavce, ko so na podlagi delavskih svetov postali resnični gospodarji v tovarnah in podjetjih. Odlok o razdelitvi dobička gospodarskih podjetij določa, da mora vsako podjetje doseči dobiček v določenem odstotku planirane fonda plač.

STANOVANJSKA KRIZA V ŠTORAH

Štore so se po osvoboditvi razvile iz majhnega skoraj neznatnega kraja v veliko središče naše železarske industrije. V povojnih letih so proizvodnjo v štorski železarni znatno povečali, železarno samo pa precej razširili. Zaradi dotoka nove delovne sile se je v Štorah zelo zaostroilo vprašanje stanovanj, ki jih še za domačine ni bilo dovolj. Razumljivo, da je vse to slabilo delovno sposobnost ter zmanjševalo uspehe v proizvodnji. Uprava železarne se je zato že pred leti zavezala za izgradnjo novih stanovanj, ter je dala za to na razpolago tudi ustrezna materialna sredstva.

Toda do leta 1949 so v Štorah v tem pogledu kaj malo naredili. Šele ko je prevzelo gradbeno podjetje »Beton« iz Celja, se je stvar premaknila z mrtve točke. Doslej so zgradili v Štorah že okoli 90 družinskih stanovanj, do zime pa jih bodo zgradili še 18. Poleg tega so zgradili še tri provizorijske samski dom za 130 samcev. Popravili oziroma adaptirali so tudi večje število starih stanovanjskih stavb. Uredili so vodovod in kanalizacijo. Seveda bi bil uspehi še večji, če bi imelo gradbeno podjetje boljše mehanizacijo. Tako so n. pr. buldožerji že tako izkoriščeni, da pogostokrat odpovedo. Primanjkuje jim tudi nadomestnih delov, kar otežkoča pravočasno popravilo različnih strojev. Pri vsem tem pa je do izida uredbe o ugodnostih in prioritetenih gradbiščih primanjkovalo še delovne sile. Po izidu te uredbe pa je bilo delavcem naenkrat dovolj. »Beton« ima v načrtu tudi razširitev železarne. Tako bodo znatno povečali livarno in zgradili industrijski dozovni tr.

Kolektiv se zares trudi, da bi dosegel čim večje uspehe. Do sedaj so se posebej izkazali naslednji delavci: zidarji: 4-kratni udarnik Slemenšek Lado, ki dela na gradbišču že od leta 1948. Kmečelj Maks in Medved Jože. Da niso bili uspehi še večji, so v precejšnji meri krive tudi uprave nekaterih podjetij, ki so pred izidom uredbe o prioritetenih gradbiščih poslale na delo v Štore predvsem ženske in slabo razvite moške. Seveda je moralo podjetje to neprimerno delovno silo odpuščati. Očitno je, da se nekatera podjetja pošiljala tako delovno silo samo zato, da so se je iznehila.

Pred gradbenim podjetjem »Be-

To je drugi čimtelj, ki ga bodo morali delavski sveti upoštevati. To pa bo hkrati pripeljalo vsa naša proizvajalna podjetja istovrstnega blaga do medsebojnega tekmovanja za izboljšanje kakovosti proizvodnje kar bo brez dvoma velik in pozitiven uspeh novega gospodarskega sistema. Zdrava konkurenca med podjetji bo hitro odpravila dosedanje napake v naši proizvodnji v zadovoljstvo potrošnikov, ki si želijo za težko priložni denar predvsem dobro in trpežno blago.

Delavski sveti bodo morali torej v bodoče gledati, da preusmerijo svojo proizvodnjo z ozirom na stvarne potrebe kupcev, da visoko dvignejo kvaliteto svojih proizvodov in končno, da se ne preustavijo borijo za znižanje svojih proizvajalnih stroškov in s tem istovrstno tudi za nižje cene svojim proizvodom. Na ta način bodo dosegli zahtevani udeleži, to je rentabilnost podjetja, na katerem bodo soudeleženi vsi delavci in uslužbeni podjetja.

V pogledu socialnega zavarovanja so tudi novosti.

Odslej bo znašal prispevek za novorojenčka 20.000 din, mesečni pomoč za prehrano noseče žene 2000 dinarjev, stalni dodatek za otroka pa 3500 dinarjev.

Delavci bodo prevedeni v nove skupine in plačilne razrede. Delavci, ki vlagajo vse sile v proizvodnjo, bodo imeli nekajkrat višjo plačo kot tisti, ki slabo ali ne izpolnjujejo svojih dolžnosti. V podjetjih bo za delavce 24, za nameščence 25 plačilnih razredov. Novi odlok o plačah predvideva večjo diferenciacijo po strokovni sposobnosti, po odgovornosti in važnosti dela — realizirano bo socialistično načelo nagradjanja — vsakomur plačilo po njegovem delu.

Zaradi administrativnih ovir je bilo Istrsko okrožje doslej skoraj zaprtlo gospodarsko področje, odslej pa bo koprski kmet lahko neovirano prinašal svoje pridelke na jugoslovansko tržišče in pri nas kupoval, češar sam ne pridelava drva, seno, semenski krompir, žito itd. Prost bo tudi promet z industrijskimi izdelki, omejitve bodo le za nekatere prehranske predmete kot mašč, oljvino olje, sladkor in moko.

Prehod na prosto formirane cene na podlagi ponudbe in povpraševanja in s tem v zvezi primerno povisane plače, bo nedvomno povlekel za delavce in nameščence, ki bodo lahko kupovali kjer koli bodo hoteli in kar bodo hoteli.

Kaj bodo gradili v Mariboru prihodnje leto

Leto 1952 bo v našem gradbeništvu leto namenjeno družbenemu standardu. Da jih ne bodo potrebe prehiteli, se že letos v Mariboru na gradbeno delovno in prihodnjem letu skrbno pripravljajo. Pri pripravah igra glavno vlogo dve zahtevi: hitrost in načrtovitost. Hitrost bo zahtevala gradnjo montažnih hiš, načrtovitost pa podrobno izdelano regulacijsko skico.

Za gradnjo montažnih hiš pripravljajo gramoznice med Bobovo in Tezno, tam bodo namreč izdelovali cementnarske polizdeke. V gramoznici že delajo pri sondah. Lega gramoznice je odlična, saj bo lahko zalagala vse Dravsko dolino in Slovenske gorice. Pri izdelovanju cementnih polizdekov bodo prav prišle izkušnje iz Ljubljane, kjer jih izdelujejo že več let.

Pred dnevi je bil sprejet tudi vodilni regulacijski načrt mesta Maribora. Vsebinska načrta je ohraniti sedanje obliče in razvoj Maribora in ga prilagoditi novemu konceptu. V razvoju obratovanja, da bodo možni dodatki, ki jih bo narekovali bodoči gospodarski razvoj mesta. Osnova načrta je izdelana po najmodernejših urbanističnih načelih.

V svojem razvoju ima Maribor lažje stališče od Ljubljane, saj je že preteklost narekovala smer razvoja, kajti levi breg je že zazidav in je v njem prostora samo še za približno 600 stanovanj. Na levem bregu bodo gradili za zdaj (letos) samo železniško postajo lokalnega pomena, ki bo obenem tudi obmejna postaja. Maribor se bo urbanistično lahko razvijal samo na desnem bregu. Tu je že danes čutili bodoče urbanistično delitev na ločene četrti, saj obstoj med sedanjimi političnimi četrtmi je smotno položen pas zelenja. Težišče Maribora bo v četrti Tabor. — Tam bo centralni kolodvor, namesto sedanje kroške postaje, ki jo bodo prenesli, pa bo dolg bulvar, ki bo vezal središče mesta med velikim sindikalnim domom in kolodvorom. Industrija se bo razvijala v jugovzhodno smer, kar je prevladujoča smer vetra severozahodna. Kulturni center Maribora bo na levem bregu, športno središče pa ob Kalvariji, tam, kje se zdaj gradijo športniški stadioni »Branik«, »Kajpak« in vsaka četrt ima svoj športni center. Za smučko središče bodo uporabili idealno Pohorje, ki je blagodejno za Maribor tudi kot neizčrpen rezervuar zdravega zraka. V prvem planu bo leta 1952 poleg graditve stanovanjskih stavb še gradnja zgradb za kulturne potrebe četrti, saj ima n. pr. danes Maribor samo 2 kinematografa, periferija, posebno industrijska, pa je v kulturnem življenju prometno preveč odtrgana od središča.

Borbo za plan v jeseniški železarni nadaljujejo

Ni še uradnih poročil, katere mesta so dosegli posamezni kolektivni železarni v polletnem tekmovanju, ko se že razvija smela in odločna tekma, kdo bo najboljši v tekmovanju za počastitev dneva JA. Kolektiv jeseniške železarne, ki presega vsak mesec svoje plane, ni popustil tudi v juliju. Čeprav ima ogromno težav, rije in vrta, se bori za vsako tono jekla in podvzema vse, da bi plan zanesljivo dosegel odnosno presegal tudi v juliju in avgustu. V teh mesecih se močno izkoriščajo poleg rednih dopustov tudi neplačljivi dopusti, katere rabijo delavci-popolmetje za obdelavo svojih ntv. Vsled tega je močno okrnjena delovna sila. Tem težavam se pridružujejo še nekatera ozka grla proizvodnje v posameznih obratih. Kot nalašč se pojavijo ob takih prilikah še nepredvidene okvare na posameznih napravah in plan je resno ogrožen. Partijski in sindikalni organizaciji, tehnične vodstvu, delavskemu svetu in upravnemu odboru železarne dela to mnogo skrbi. Na proizvodnih posvetovanjih sprejemajo sklepe reorganizacije dela za reševanje situacije. Ker je nastal zastoj v adjustažah, so začasno ustavili nekatere dneve na valjarniških progah in delavce prenesli v adjustažo. To ni lahko, kar preko noči oditi na drugo delovno mesto. Ker pa delavci razumejo situacijo, sprejemajo spremembo rade volje. Jeklarni še posebno manjka ljudi.

V drugem četrtletju si je priborila prvo mesto v železarni valjarna 2400 z 340,9 točkami. Drugo mesto je zasedla žična valjarna z 340,7 točkami in tretje energijski oddelek z 339,8 točkami.

3.000 DELAVCEV TEKMUJE-tekmovalna poročila so pa v predalih

3. avgusta je bila v Mariboru konferenca referentov za tekmovanje vseh sindikalnih podjetij železniskih delovnih kolektivov v Mariboru. Na konferenci so pregledali in ocenili delo posameznih kolektivov v tekmovanju za počastitev dneva vstopa slovenskega ljudstva in dneva JA. Čeprav je pravzaprav šele začetek tekmovanja za dan JA, kažejo dosedajni uspehi, da je borba med posameznimi kolektivni mariborskega železniskega tozila za prvo mesto preselila. Pri vsem tem pa še vedno nekatere sindikalne podružnice neredno pošiljajo, ali pa sploh ne pošiljajo poročil. Tako imma KOZ železnice v Mariboru še nobenih poročil, kako poteka tekmovanje pri Sekciji za vzdrževanje proge, Preskrbi, v podjetju za Impregnacijo železniskih pragov v Hočač ter na postajah Maribor-Studenec in Tezno.

V delavnic državnih železnice so začeli tekmovati že meseca maja, vendar pa za prvi mesec niso poslali nobenega poročila, kljub temu, da so v upravnem odboru sindikalne podružnice kar 3 referenti za tekmovanje (poleg referentov v sindikalnih podoborih). To je vsekakor nepravilen odnos do okrog 3000 delavcev, ki z uspehom tekmujejo. V tem delovnem kolektivni tekmujejo med seboj vse brigade, odseki in oddelki. 11. najboljših brigad, odsekom in oddelkom podeljuje sindikalna podružnica vsak mesec prehodno zastavico. Od teh je 6-7 najboljših brigad nagradjenih tudi z denarno nagrado in ena najboljša izmed teh prejme še en dan plačaneza dopusta. Tako je Ostrajnikova brigada v mesecu maju, ko je pomagala v kotlarskem oddelku, po-

pravila kar 10 jeklenih peč za lokomotive, čeprav delavci te brigade niso bili vsajani tega dela. Odslek orodiarne za izdelavo orodja pa je izdelal nov tip pnevmatičnega kladiva za zakovičenje spremljnikov in zakovic. Največ zaslug za izdelavo tega kladiva, ki se je bolje obnesel kot tovarniški, pripada poslovljivo Ignacu Gombolu. Hrušcovska brigada v tovarnem oddelku je meseca junija presegla mesečni plan za 39%, vsak delavec te brigade pa je prispeval povprečno 36 din za gradnjo Slovenskega kulturnega doma v Trstu.

Sindikalna podružnica je tekmovanje dobro organizirala in uvedla tudi pravilno nagradjevanje v tem tekmovanju, dolžnost referentov za tekmovanje pa je tudi ta: da vsaj redno pošiljajo poročila. Prav lahko se zodi, da bi bil takšen delovni kolektiv na zadnjem mestu po krivdi tekmovalnih referentov, čeprav dosegajo delavci prav lepe uspehe.

Izdelki naše težke industrije v inozemstvu

Na velesejmu v Smirni bo od 20. avgusta do 20. septembra letos razstava, na katero bodo tudi naše tovarne poslale svoje izdelke. Obiskovalci razstave bodo videli strožnice in brusilnice, ki jih je izdelala »Prvomajska« v Zagrebu, elektromotorje in transformatorje tovarne »Rade Končar« iz Zagreba, nadalje razne električne stroje, stroj za godno industrijo itd. Tudi Litostroji bo razstavili svoje izdelke. Tovarne precizne mehanike bodo med drugim razstavile tudi stroj za računanje na štiri računске postopke. Za naše izdelke kovinske in strojne industrije vlada v državah bližnjega in Srednjega vzhoda veliko zanimanje. Tako se bo Jugoslavija pridružila med izvoznike težke industrije.

Mladi ameriški Slovenci med nami

Letos so obiskali svojo staro domovino mnogi rojaki iz Amerike. Prihajajo v skupinah in posamezno. Mnogi od njih so se zaprli za podaljšanje vizumov, tako jim ugaja pri nas. Izredno pa so vselej presenečeni nad lepotami in življenjem v Jugoslaviji v Ameriki rojeni Slovenci, ki so to pot prvokrat v Sloveniji in v Evropi sploh. To so člani delavskega pevskega društva »Zarjak« iz Clevelanda, ki se sedaj mudijo v Sloveniji. So gostje Slovenske izseljenske matice in so prispeli v Jugoslavijo na naši ladji »Hrvatska«.

Slovenski delavski pevski zbor »Zarjak« v Clevelandu

V prvi spodnji vrsti je deveta od leve proti desni Jože Fa Turkman, ki je delovnikinja in velika tovarniška moška obleka v Clevelandu. Njeni starši so doma iz Cerklje. V isti vrsti, enajsta je Jennie Fatur, ki ima mater v Podčerkvi pri Starem trgu na Notranjskem. V zboru nastopa tudi kot solistinja. V drugi vrsti je prvi od leve proti desni Frank Kekalj, delavec v avtomobilski industriji. Njegov oče živi v Ameriki, mati, ki je bila tudi 10 let v Ameriki, pa živi sedaj v Gorenji vasi v Poljanski dolini. Tretji v isti vrsti pa je L. Poljšak, predsednik pevskega zbora »Zarjak«, ki je prišel te dni semkaj s svojo ženo. Doma je iz Vipavske doline, po poklicu je kovinar. Četrti v zgornji vrsti (od leve proti desni) je Andrej Turkman, kovinar v tovarni za divjalce. Njegov oče je doma iz Postojne, mati pa iz Iga. V njihovi družbi se nahajajo tudi Viktor Belcec, delavec v tovarni za žico v Waukezanu, ki je tamkaj tajnik največjega društva Slovenske podpore delavov. Njeza ni na sliki. Vsi so člani največje in najbolj napredne slovenske organizacije — Slovenske narodne podpore delavov, ki šteje 80.000 članov. Andrej Turkman pa je tudi član glavnega odbora SANS-a.

Na vseh sestankih in konferencah odborov sindikalnih organizacij tožijo, da vodstva podjetij ne odvajajo sredstev za kulturno-prosvetno in fizikalno delo svojim sindikalnim podružnicam. O tem smo že pisali v »Delavski enotnosti«...

fond 200 do 400 din na delavca oziroma uslužbenca z ozirom na odločbo o potrditvi zaključnega računa. Podjetja, ki ustvarjajo dobiček oziroma prihranke in na ta način ustvarjajo tudi prispevek za sklad za kulturno-prosvetno delo, po odobritvi zaključnega računa celotni znesek prispevka v ta sklad prenesejo iz svojega računa tega sklada po odobritvi zaključnega računa pripadajo sindikalni podružnici.

Torej vsa gospodarska podjetja, tudi lokalna, morajo odvesti ta denar za kulturno-prosvetno dejavnost sindikalnim podružnicam. Po odobritvi letnih bilanc ta denar je pripada sindikalni podružnici in so vsi razni izgovori neutemeljeni. Do konca leta 1949 je ta denar kot posojilo dobival Centralni odbor ZSJ od vlade FLRJ in ga razdeljeval nižjim organizacijam po potrebi, sedaj pa se zbira neposredno v podružnici.

Pogajanja v Keesongu so še vedno na mrtni točki. Medtem ko je kitajsko-severnokorejska delegacija z dosežanimi popuščanji dokazala, da je Mao-Če-Tungu in njegovim moskovskim gospodarjem mnogo do tega, da se korejska avantura čimprej konča, je v vprašanju dolocitve razmejitevne črte nepopustljiva.

časopis, ki imajo velik vpliv na izoblikovanje javnega mnenja v državi. Že ti podatki nam dokazujejo, da bi se lahko Peking v ugodnem trenutku pod nekako zaščito pravice svojih državljanov v teh državah zapletel v nove osvajalno vojne. Seveda pa bi taka pustolovska akcija nedvomno spružila novo svetovno vojno.

PRED SPORAZUMOM MED PERZIJO IN ANGLIJO O NACIONALIZACIJI IRANSKE PETROLEJSKE INDUSTRIJE?

Dogodki zadnjega tedna kažejo, da je Harriman uspel v svojem prizadevanju, da pridi čimprej do obnovitve pogajanj med Anglijo in Perzijo glede nacionalizacije iranskega petroleja.

Politični opazovalci v Teheranu menijo, da je sporazum med obema državama je še vprašanje časa. Toda kljub tem optimističnim napovedim ne moremo prezeleti nekaterih dejstev. Res je, da je bila Perzija zaradi obnovega gospodarskega in finančnega položaja v državi ter sovjetskih groženj prisiljena na popuščanje. Toda na drugi strani ni mogoče zanikati, da je perzijsko ljudstvo tako zgrešno občutljivo na vsako večje popuščanje, ki bi bilo nevarnost za padeč Mosadegrove vlade in revolucije v državi. Prav zato se nahaja teheranska vlada pri sedanjih pogajanjih v zelo kočljivem položaju. Angliji se teh težav nedvomno tudi dobro zavedajo in bodo zato verjetno nepopustljivi. Ko so Sovjeti spoznali, da za obnovitvijske pogajanja niti nevarnost njihovim interesom v Perziji, so začeli na perzijskih mejah uprizorjati incidente in provokacije, ki naj bi povzročili napetost in nerode v državi ter vplivali na javno mnenje v Perziji.

Averell Harriman

No, kljub vsemu izgleda, da se bosta obe državi že v kratkem sporazumeli. To pa bo nedvomno v veliko korist naporom za ohranitev svetovnega miru.

NAVODILA o volitvah in delu svetodavnih delavskih svetov v železniških edinicah

Ker v osnovnem zakonu o upravljanju državnih gospodarskih podjetij s strani delovnih kolektivov v edinicah eksploatacije železnic, ni posebnih predpisov o upravljanju, je Centralna uprava sindikata železniških delavcev in uslužbencev Jugoslavije do sprejema posebnih predpisov o upravljanju edinic eksploatacije železnic s strani delovnih kolektivov, sprejela naslednje navodilo o volitvah in delu svetodavnih delavskih svetov v železniških edinicah.

predstavnik DS izpostav tehnično vozovnih delavnic. V DS izpostav tehnično vozovne delavnice po dva predstavnika, če ima izpostava tehnično vozovne delavnice do 60 delavcev in uslužbencev, po trije predstavniki pa, če ima nad 60 delavcev in uslužbencev.

Tudi sindikalni svetj imajo tu odgovorne naloge. Predsvem naj skrbijo, da bodo vse podružnice ta denar od podjetij res prejele in takoj odvedle njim primerne odločitve z ozirom na splošne potrebe in potrebe drugih podružnic na njihovem področju, zlasti pa, da bodo ta denar sami in vse podružnice res pravilno in koristno trošili v namene, za katere se daje. Nujno je resno štediti tudi s sredstvi tega sklada.

Žarišče in težišče dela te v osnovni sindikalni organizaciji

Plenum sindikata primorskih železničarjev v Sempetru na Krasu se je minulo soboto sestaj tretječ po izvolitvi.

znanjšati, pri tem pa le-težiti za boljše kvaliteto dela: o odpravi raznih tehničnih pomanjklivosti, ki otežujejo izpolnjevanje pogovornih zahtev; pri železnici — rednosti in varnosti prometa hkrati z zahtev po čim kulturnejšem prevozu ljudi in omejevanju nezgod; o raznostranih osebnih potrebah in željah delovnega človeka (gledane stanovanj, dopustov, zdravstvene zaščite, ureditve delovnih mest in bivalnih itd.).

IZGUBLJENE SINDIKALNE KNJIZICE

Mallot Božidar iz Ljubljane proglašja svojo izgubljeni sindikalno knjizico št. 93750 za neveljavno. Nadalje proglašja svoje izgubljene sindikalne knjizice za neveljavne naslednji delavci gradbene industrije iz Vuzenice: Helbi Franc, knjizica št. 2970107; Mesner Anton, knjizica št. 2425915; Helbi Eranc, knjizica št. 76424; Slekovec Karel, knjizica št. 437098; in Dvirjak Franc, knjizica št. 2970998.

Na vseh sekcijah in nadzorništvish za vzdrževanje proge bodo volili v DS sekcije tudi izvoljene predstavnike DS nadzorništva, po dva iz vsakega nadzorniškega odseka. V vseh glavnih nadzorništvish za signalno varnostne in telegrafsko telefonske konstrukcije, katerih DS volijo in v katerega se volijo delavci in uslužbenci z vsega področja glavnega nadzorništva.

Število članov DS je odvisno od skupnega števila delavcev in uslužbencev vsake edinice. Če šteje izvršna edinica do 30 članov, so vsi člani DS; če šteje izvršna edinica od 300 do 500 članov, se izvoli 44 članov v DS, od 900 do 1000 — 56 članov, od 1400 do 1500 — 71, če pa šteje izvršna edinica nad 2000 članov se jih izvoli v DS 90. V DS morajo obvezno priti voditelji (šefi) edinic.

Mazanje tračnic v krivinah

Razen običajnih ukrepov za lažje utriganje poti železniškimi vozilom v krivinah prog so francoske železnice uvedle mazanje tračnic. S tem so kar zadovoljivo rešile problem velikega vrtilnega momenta, ki nastane pri obremenitvi obrabo bandažev kolesnih dvojic in na tračnice.

Konec italijanskega kolonialnega imperija

Italija je bila sprejeta kot veselja šele na londonski konferenci leta 1947. tega položaja ni dosegla z lastnimi močmi, ampak s pomočjo Francije in Prusije. Znanj švedski strokovnjak R. Kjellén pravi kratko in jasno, da je pot Italije k veselji vodila čez njene lastne poraze in čez zmage njenih zaveznikov. Čeprav je položaj Italije kot veselje imel že od vsega začetka znake slabosti, se je Italija pridružila v drugi polovici 19. stoletja kolonialni ekspanziji evropskih veselij v Afriki. Potem ko je njena sestrinska Francija zasedla Tunizijo in se je Vel. Britanija močno zadržala v Sredozemlju, je Italija stopila leta 1882 v tesnelo zvezo z Avstro-Ogrsko in Nemčijo, a čimer so ustvarili znano trojno zvezo.

Bodočnost Etrireje in Somalije

Mussolini je sanjal o velkem Italijanskem kolonialnem imperiju, ki bi se raztezal od Sredozemskega morja do Indijskega oceana. S svojo silno premočjo je Italija potepovala Etiopijo in ustanovila leta 1935 imperij. Tedaj je Italija bila na vrhuncu svoje moči. Toda fašistična Italija se je vezala z narodno-socialistino Nemčijo. In to je bilo zanj usodno v drugi svetovni vojni. Porazena je Italija podpisala brezpozorno kapitulacijo (septembra 1943) in nato mirovno pogodbo 10. februara 1947. So to mirovno pogodbo je izgubila vse svoje kolonije: Libijo, Eritrejo in Somalijo. Glede Libije smo zadnjič pisali, da postaja nova neodvisna država. Kaj so sklenili glede Eritreje in Somalije?

ERITREJA

Kot glede Libije tako je tudi vprašanje bodočnosti Eritreje rešila Organizacija Združenih narodov. Treba pa je bilo pet let razpravljati in pogajati. Komisija, ki jo je poslal Glavni zbor OZN v Eritrejo, je ugotovila voljo naroda in najde način, kako pospešiti njegovo blaginjo, se ni mogla zediniti na en predlog. Med eritrejskim narodom je bilo močno gibanje, naj se ustvari neodvisna država. Eritrejske politične stranke so bile različnega mnenja: eni so bili za zvezo z Etiopijo, drugi za neodvisnost Eritreje, tretji pa celo za to, da se Eritreja razdeli in priključi k Sudanu (zahodni del z muslimansko večino) in k Etiopiji (vzhodni del s koptskimi kristjani, kjer je pristanišče Assab). Vsi so priznali upravičenost težnje Etiopije, da pride do morja. Po načelu samoodločbe narodov bi pa vsakekor moral praviati eritrejski narod, kaj želi glede svoje bodočnosti.

SOMALIJA

Somalija bo Indijskem oceanu ima blizu en milijon prebivalcev, večina nomadov. Gospodarsko je še nerazvito. Podnebje je nedvomno po vsej državi. Glede bodočnosti te bivše italijanske kolonije so spoznamli v okviru Organizacije Združenih narodov sorazmerno hitreje kot glede Libije in Eritreje. Dne 22. novembra 1949 je Glavni zbor OZN sklenil, naj Somalija postane neodvisna in suverena država deset let potem, ko Glavni zbor potrdi dogovor o mednarodnem sbrstvu glede tega ozemlja. Slednje je bilo z dne 22. decembra 1950 in od tedaj torej teče doba desetih let. V tej prehodni dobi je Somalija podvržena režimu mednarodnega sbrstva, in sicer so to pravice poverili ravno Italiji, ki je bila s tem istem ozemljem poprej kolonialna sila. Italiji pomaga pri upravljanju v svetuje odbor, sestavljen iz zastopnikov treh držav (Kolumbija, Egipt in Filipini).

Italijanski svetj

V debati pred glasovanjem je sovjetski delegat izrazil bojazen, da hočejo Vel. Britanija in Zdruzene države Amerike ustvariti v Somaliji s pomočjo Italije vojaško oporišče. Delegat Iraka je izjavil, da pričakuje od Italije, da bo kot upravljajoče oblastvo da Somalijcem blagodatni Italije Dantela, Raffaella in Michelangela, ne pa Machiavellija, Mussolinija ali Grazianija. Somalija bo torej postala neodvisna država dne 2. decembra 1960.

Vseučil. prof. dr. Ivan Tomšič:

Konec italijanskega kolonialnega imperija

Bodočnost Etrireje in Somalije

Italija je bila sprejeta kot veselja šele na londonski konferenci leta 1947. tega položaja ni dosegla z lastnimi močmi, ampak s pomočjo Francije in Prusije. Znanj švedski strokovnjak R. Kjellén pravi kratko in jasno, da je pot Italije k veselji vodila čez njene lastne poraze in čez zmage njenih zaveznikov. Čeprav je položaj Italije kot veselje imel že od vsega začetka znake slabosti, se je Italija pridružila v drugi polovici 19. stoletja kolonialni ekspanziji evropskih veselij v Afriki. Potem ko je njena sestrinska Francija zasedla Tunizijo in se je Vel. Britanija močno zadržala v Sredozemlju, je Italija stopila leta 1882 v tesnelo zvezo z Avstro-Ogrsko in Nemčijo, a čimer so ustvarili znano trojno zvezo.

ERITREJA

Kot glede Libije tako je tudi vprašanje bodočnosti Eritreje rešila Organizacija Združenih narodov. Treba pa je bilo pet let razpravljati in pogajati. Komisija, ki jo je poslal Glavni zbor OZN v Eritrejo, je ugotovila voljo naroda in najde način, kako pospešiti njegovo blaginjo, se ni mogla zediniti na en predlog. Med eritrejskim narodom je bilo močno gibanje, naj se ustvari neodvisna država. Eritrejske politične stranke so bile različnega mnenja: eni so bili za zvezo z Etiopijo, drugi za neodvisnost Eritreje, tretji pa celo za to, da se Eritreja razdeli in priključi k Sudanu (zahodni del z muslimansko večino) in k Etiopiji (vzhodni del s koptskimi kristjani, kjer je pristanišče Assab). Vsi so priznali upravičenost težnje Etiopije, da pride do morja. Po načelu samoodločbe narodov bi pa vsakekor moral praviati eritrejski narod, kaj želi glede svoje bodočnosti.

SOMALIJA

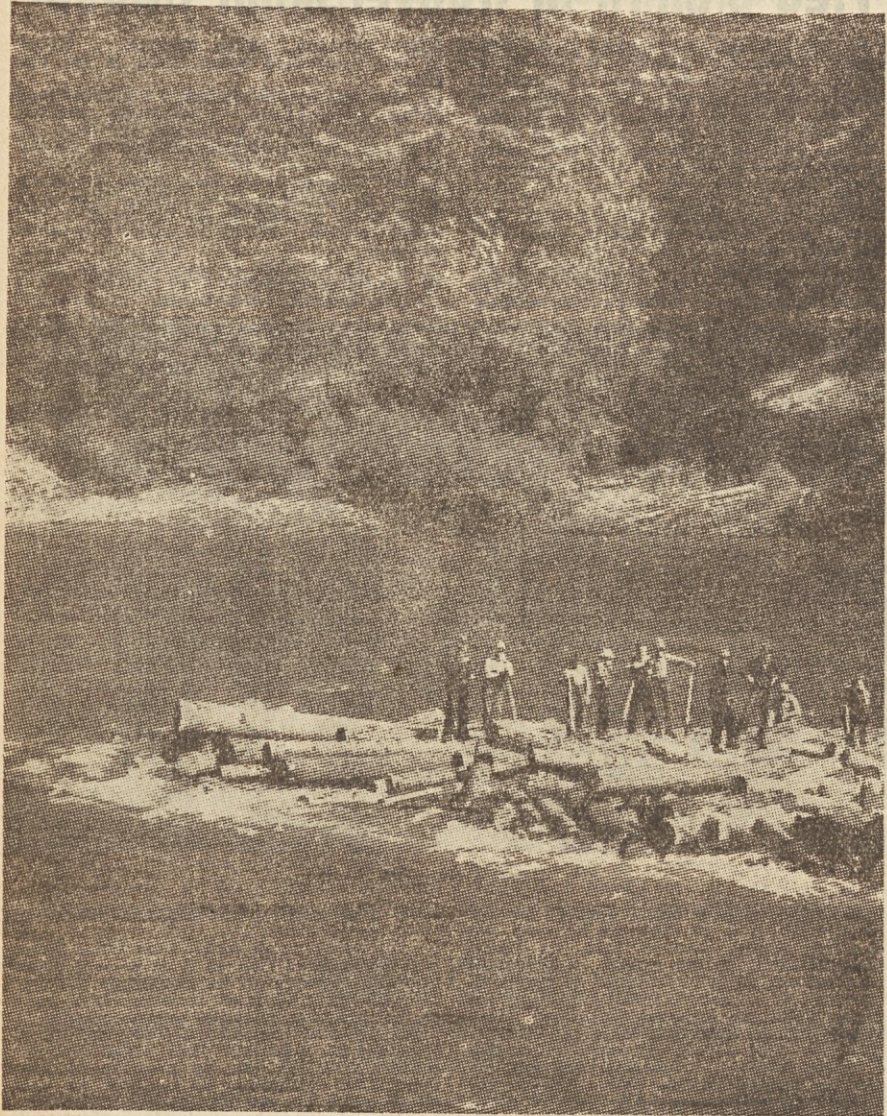
Somalija bo Indijskem oceanu ima blizu en milijon prebivalcev, večina nomadov. Gospodarsko je še nerazvito. Podnebje je nedvomno po vsej državi. Glede bodočnosti te bivše italijanske kolonije so spoznamli v okviru Organizacije Združenih narodov sorazmerno hitreje kot glede Libije in Eritreje. Dne 22. novembra 1949 je Glavni zbor OZN sklenil, naj Somalija postane neodvisna in suverena država deset let potem, ko Glavni zbor potrdi dogovor o mednarodnem sbrstvu glede tega ozemlja. Slednje je bilo z dne 22. decembra 1950 in od tedaj torej teče doba desetih let. V tej prehodni dobi je Somalija podvržena režimu mednarodnega sbrstva, in sicer so to pravice poverili ravno Italiji, ki je bila s tem istem ozemljem poprej kolonialna sila. Italiji pomaga pri upravljanju v svetuje odbor, sestavljen iz zastopnikov treh držav (Kolumbija, Egipt in Filipini).

tudi ta odpor ponehal, ko je etipski zunanji minister na zaključni plenarni seji Glavnega zbora dal zagotovilo, da bodo pravice in posebnosti eritrejskih muslimanov varovane.

Glavni zbor OZN je sklenil 2. decembra 1950, naj se bivša Italijanska kolonija Eritreja združi z Etiopijo tako, da bo postala avtonomna enota v okviru

federacije pod suverenostjo etipske krone najkasneje 15. septembra 1952. Eritrejsko-etipski zvezi (federaciji) z enotnim državljanstvom je treba zagotoviti Eritrejo, da bo sama imela polno nadzorstvo nad svojimi lastnimi zadevami. Delitev oblasti med eritrejsko in zvezno vlado je organizirana podobno kot v naprednih zveznih ustavah. Kot temeljni zakon zasnovane zveze bo veljal federalni akt, ki obstoji iz prvih 7 členov sklepa Glavnega zbora z dne 2. decembra 1950 in se predložil v potrditve etipskemu cesarju. Eritrejsko-etipska zveza naj se ustanovi posto-

V Kanadi živi okoli 3000 slovenskih naseljencev. Slika nam kaže prizor iz življenja naših izseljencev v Kanadi, ki so večinoma zaposleni kot gozdni delavci.

Še nekaj besed o podražitvi tobanih izdelkov

Da, tobak — cigarete so zopet dražje. To je povzročilo dokaj diskusije in tudi kritike. Kritiki smo slikali od kadilcev, ki so seveda prizadeti, nič glasu pa niso dali od sebe nekadilci, ki so tudi dobili povišano število bonov.

KRIŽANKA

A crossword puzzle grid with numbered squares. The clues are in Slovenian and cover various topics like geography, history, and literature.

Vodravno: 1. turška sablja, 8. časovna enota, 12. suženj, 13. krajevno ime, 14. hrust, 15. razgrajanje, 16. gozdni sadež, 18. začetnice imena in priimka slovenskega pesnika, 19. kijevski knez, 20. pohodnih na Caesariad, 21. francoski spornik, 22. zgodovinsko mesto v Aziji, 24. naprava za merjenje vode, 25. je last Elije, 27. ovčja bolezen, 28. latinski predlog, 29. glavno mesto evropske države, 31. potomec, 32. kratica za našo armado, 33. muslimanska gostilna, 35. mesec, 37. nekdanji velikaš, 38. pristanišče v FLRJ, 40. judovski moško ime, 42. pomožni glagol (osebni), 43. vrednostni papir, 45. vas pri Ljubljani, 46. starocerkvenoslovenski glas, 48. dninar, 50. glasbeni pojem, 53. alokucija, 55. izumitelj, 58. mesto v Palestini, 59. reka v Afriki.

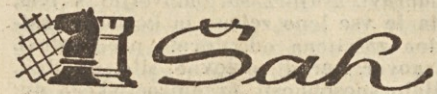
partizanski kraj na Kočevskem, 53. predlog, 54. osebni zaimek (dvojina), 56. zna, 57. znak za kemično prvino.

RESITEV KRIZANKE STEV. 6
Vodravno: 1. kronika, 7. Iluzija, 13. niz, 14. gorat, 15. ml, 17. čil, 18. žir, 19. sl, 20. Ema, 22. darovan, 26. NSU, 27. mame, 29. oba, 30. krut, 31. ad, 32. iz, 33. ja, 35. la, 36. rufa, 38. napad, 40. even, 42. arena, 44. mreža, 45. car, 46. gusarji, 51. nac, 52. in, 53. lesk, 54. oaza, 56. kl, 57. renta, 58. mravi, 60. atentat, 61. baretko.

V globinah Jadrana in na naši bogato razčlenjeni obali, ki ima največ najrazličnejših rib in rastlin, se razvijajo tako imenovane cvetoče zadruge. To so zadruge drobnih živalic, apnenčaste tvorbe, ki se imenujejo antozobe. Sestava dna našega Jadrana je posebno ugodna za njihov razvoj.

ZLARIN, ROJSTNI KRAJ KORALJARJEV

Že v 14. stoletju so prebivalci lepe vasi v zlarinskem zalivu poznali lov na korale. Še preden so prišli pod beneško gospostvo, so se Zlarinjanji bavili z lovom na korale in jih pod ceno prodajali tujim trgovcem.

A chessboard diagram for a 'Sah' puzzle. The board is labeled with letters a-h and numbers 1-8. Pieces are placed on the board in a specific starting position.

Črni na potezi dobi

WERTHEIMOV TURNIR V NEW YORKU

Moštri Zapada imajo težko življenje. Vrhunski šah zahteva čelga človeka — posvetitvi se samo šahu, pa je težak in nevarne poklic. Nič čudnega, če se je vele mojster Fine v ZDA odtegnil profesionalnemu šahu, njegov konkurent vele mojster Reshevsky pa zahteva za udeležbo na turnirjih res vele mojstrske honorarje.

kolektivno blagajno FLRJ. Nepravilno bi bilo, če bi uspehi delavcev socialističnih podjetij vzdrževali delavce tistih obratov — privatnih in združnih — ki presežno vrednost ne odvajajo. Torej je tudi to jasno.

KOLUBARA veliki premogovni bazen bodočnosti

Koliko je rudnega bogastva v prostoru južno od Save, med reko Kolubaro in dolinama Turije in Pešana! Predvideva se, da je v tem predelu kjer zavzema približno 50 kvadr, km, okoli 750 milijonov ton lignita, kar je dovolj za okrog 200 let intenzivne eksploatacije.

Leto 1946 pomenj preobrat v življenju kolubarskih rudnikov. Prvi globinski vrtni stroj raziskovalne ekipe se je tedaj zabil v zemljo, bogato z dragocenim gorivom. Po večdnevem vrtnju so naleteli na dva premogovna sloja, od katerih je eden debel 40 m. Vsa druga bi vzkljknil od veselja. Toda inženirji so — inženirji. Vemo, so rekli, širino, vendar je treba določiti tudi višino in dolžino te žile. Pa so nadaljevali z raziskovanjem. Število vrtnih garnitur se je stalno večalo in rezultati so kmalu presegli vsa pričakovanja: kraj je bil v resnici zelo bogat s premogom.

Toda ne samo premoga. Izvrtan material je pokazal, da so hkrati s premogom v tem bazenu tudi nahajališča redke gline, neobhodno potrebne za šamotno industrijo, nekaj desetnih metrov debeli skladi kremenčevega peska, gline za opersko industrijo eruptivnih skriljcev, kamenin in raznih mineralov.

Medtem ko so na terenu raziskovali, so se v inozemstvu začeli pogajati za nabavo nozmodernejših strojev in naprav za kopanje in predelavo premoga. Na dnevnj kopl so prispeli prvi bagri. Njihova jeklena usta so začela odkrivati glinasto zemljo — debelo nekaj desetnih metrov, konec leta 1950 pa so odkopali že prve tone premoga iz odkritih skladov. Že to in pa naslednje leto bodo začeli graditi velike in moderne naprave za odpremo premoga.

in spuša ob grebenih v morsko globino. Inženj drgni po grebenih, lomj venca koral, ki se zamotavajo v razpleteti motov. S takimi primitivnimi napravami so lovijo samo odpadki, korale pa se kvarijo, ker se

Plemenite korale velik del koral odtrga in pade v globino. Zato so zlarinski koraljarji organizirani bolj uspešen lov, lov s potapljači, iskanje koral zahteva od potapljačev veliko drznosti, znanja in posebnega napa, ker se

morajo korale kopati s kompresorji, nahajališča koral pa so v globinah 50 do 60 m. Potapljači položijo venca koral v posebne, za to pripravljene kosare, da se ne bi raztrgale, nakar jih z veliko previdnostjo potegnejo na površje, da trudapolno delo ne bi bilo zaman.

Pri nas so vsi pogoji, da se ta panoga našega gospodarstva ob podpori ljudske oblasti razvije in da da važne izvozne predmete.

Zanimivosti

UPOGLJIVO STEKLO

Zgodovina upogljivega stekla je zanimiva. Pozna ga že tisočletja. Toda izdelava je ostala še vedno skrivnost. Sin in naslednik znanega kalifa Harum Al Rasida pripoveduje, da je našel steklo, ki se da upogibati v neki egiptanski piramidi. Ob tej priložnosti so v piramidi našli precej takšnega stekla poleg železa, zlatih posod in seveda dragocenih draguljev ter orožja z rezilom, ki ne more zarjaveti. Ljubimec carja Nerona, Petronije, piše v svoji 'Trimalkičkovih gostijah', v kateri zelo natančno opisuje navade tedanjega Rima, da je nek steklar tako močno udaril s kristalnim bokalom, da se je ta ves vzvil, ni se pa razbil, ter da je steklar potem steklo zopet izgladil s kladivom, kot da bi bil bokal iz pločevine, ne pa iz krhkega stekla. Še leta 1610 je perzijski šah poslal španskomu kralju Filipu III. šest kozarcev, ki jih ni bilo mogoče razbiti s kladivom. To je tudi zadnji opis predmetov iz tega čudnega stekla.

DRAGO KAMENJE IZ KOSTI

Professor vseučilišča v Lima v Peruju, A. Flores trdi, da je našel sledovce nenavadne industrije plemena Inkov. Ugotovil je namreč, da so Inki poznali uspešen kemični postopek, s katerim so iz kosti in s privedenim nekaterih kemikalij izdelovali — drago kamenje. To svoje trditve utemeljuje s preiskavo, ki jo dodaj neznanih naprav in kemikalij, napisov, ki se s temi v zvezi. Profesor Flores upa, da bo z nadaljnjim raziskovanjem lahko obnovil celoten postopek za pridobivanje dragega kamenja iz kosti.

Pred slovenskim atletskim prvenstvom

Menda ni človeka, ki ne bi imel v mladih letih veselja s tekom, ni vojaka, ki ne bi vedel, kako dragocena je zanj spretnost skakanja čez jarke in zapreke. Vrednost teka, skakanja in metanja so visoko cenili že stari Grki, ki so to panogo, še danes moderne, gojili na svojih olimpijskih igrah.

V toku našega stoletja se je lahka atletika razširila po vsem svetu in tvori tudi na sodobnih olimpijskih igrah jedro tekmovalnega programa. V Sloveniji so začeli z atletiko po prvi svetovni vojni, takrat sta imela najmočnejše sekcije ljubljanska klub Ilirija in Primorje.

Tudi dandanes je v Ljubljani center atletike, kvalitetno pa je Celje ljubljani čvrstokovredno. Odred in Kladivar sta močna rivala, ki imata svoje trenerje in lepo vrsto odličnih atletov in atletek. Nahajali se bodo zbrali konec tega tedna v Ljubljani, kjer bodo tekmovali za naslove slovenskega prvaka.

Sporod bo obsegal teke od 100 do 10.000 metrov, vse skoke in vse mete, bo torej v glavnem isti kakor na olimpijskih igrah. Atleti Slovenije so se za svoje prvenstvo temeljito pripravili, tem prej, ker se bodo z uspešnim nastopom v Ljubljani hkrati kvalificirali za sodelovanje v državnih reprezentanci. Sodelovala bodo naslednja atletska društva: Triglav, Odred in Zeleničar iz Ljubljane, Kladivar iz Celja, Zeleničar iz Maribora, Litija, Domžale in Novo mesto.

Začetek atletskega prvenstva Slovenije bo v soboto 11. t. m. ob 15.30, v nedeljo 12. t. m. pa ob 8.30, obakrat na preurejenem stadionu ob Tyrševi cesti. Pričakujemo, da bo najmočnejše zastopnik celjski Kladivar, ki ima v svojih vrstah tudi atleta, ki je letos na svetovni listi najboljših na petem mestu. To je Žerjal kot metalec kladiča. Čez 54 m je že vrgel, morda bo dosegel celo 55 m!

Lep napredek naše atletike bo prišel od izraza tudi v metu diska; pričakujemo, da ga bodo kar štirje metali čez 40 m. V skoku preskoči svoje višino in spada med najboljšje skakalce v državi. Njegov resnejši tekmečarji bo verjetno samo Andrej Štrnčič, ki ga štetoje med najmočnejše mladince sveta, poleg našega Inkova, ki je mladinski svetovni prvak.

zato nagrajeni z več ko enim prvenstvom. Kakor znano, ne more nastopiti na prvenstvu LR Slovenije vsakdo, temveč samo tisti atleti in atletinke, ki so doslej dosegli res prave rezultate. Tako bodo tekmovali v teku na 100 m je najhitrejši, ki se že postavlja rezultat 11,6 sek. v skoku v višino bodo sodelovali samo moštri, nagrajeni na visino 1,70 m, v krogih metali, ki mečejo čez 11,30 m. Pod takimi pogoji bo prvenstvo res kvalitetno.

Atletska zveza Slovenije bo oskrbela za svoje prvenstvo posebne programe, ki jih bodo prodajali pri blagajni. Tudi bo poskrbljeno za speakerja, ki bo gledalcem sproti predstavljal tekmovalce, jih obveščal o re-

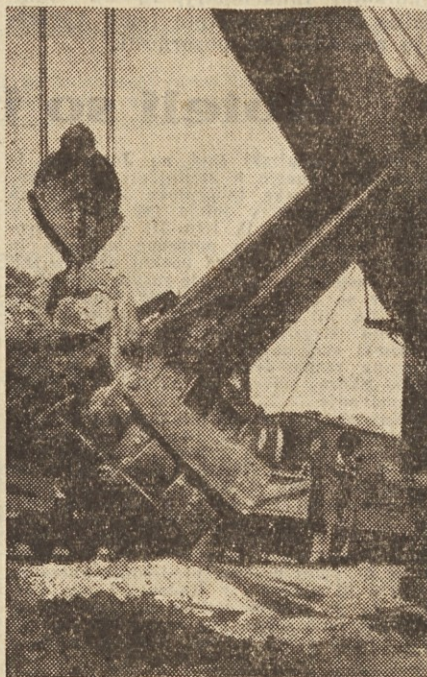

Vera Kofol (Odred, Ljubljana), slovenska prvakinja in metanju diska

zultatih in še o nekaterih drugih zanimivostih. Imena Žerjal, Hanc, Zupančič, Zgalin, Miller, Longer, Kranjc, Vagner, Kotluškova in Knezova jamčijo, da bo letošnje atletsko prvenstvo Slovenije res zanimivo in kvalitetno.

in o naporih, da novi rudnik postane velik in moderen rudnik.

Za danes so to začetki. Nova termoelektrarna v Kolubari, kakor tudi ona v Vreocih in sistem daljnovodov, ki

Na dnevnem kopl

bodo napeljani od Kostolca preko Petrovca na Mlavi do Svetozareva, bo napajala ta rudnik s 24 milijoni KWH letno. Ta, na prvi pogled ogromna količina električne energije, bo le komaj zadovoljila potrebe tega bodočega kolosa, kajti vse, od del pri vrtnjih pa do natovarjanja in prevoza lignita, bo opravljala električna sila. Zato ni čudno, da bo takrat delovnj učinek 15 ton na človeka, t. j. šestkrat več kot danes.

Nagli razvoj industrije zahteva mnogo premoga in to kvalitetnega pre-

moga. Tega naša država želi zadosti, pač pa smo zelo bogati z lignitom. Samo dnevni kop kolubarskega bazena bo dajal okoli 4 milijone ton premoga letno, ko se bo razvil. To veliko bogastvo je treba izkoristiti, to pa je mogoče samo z oplemenjevanjem. Zato bodo začeli v kolubarskem bazenu še letos graditi velike moderne naprave za oplemenjevanje premoga s sušenjem.

Kadar je govora o sušenju lignita, si nepoučen človek navadno zamišlja ogromne peči, kjer se suši lignit z elektriko ali kako drugače. Kako bi se samo začudil, ko bi zvedel, da se v specialnih napravah lignit suši — z vodo.

Naprave za oplemenjevanje bodo pri Medoševcu, tam, kjer bo stala tudi velika ranžirna postaja, ki bo imela ogromne premične trakove, od katerih bo vsak imel zmogljivost okoli 175 do 350 ton na uro. Tj bodo prenašali premog iz globinskih bunkerjev do same naprave za sušenje, ki bodo nekakšne male, že od daleč vidne tovarne.

Rudniki bodo imeli tudi svojo ranžirno postajo, skozi katero bo šlo letno okoli 3.100.000 ton osušenega premoga. Poleg tega bodo imeli centralno skladišče, ki bo tako veliko, da bo skozi tekla širokotirna proga.

Skozi vse te številne objekte pa bo, kakor polip, ki je izpustil svoje krake, izpeljana železniška mreža. To bo srce tega rudnika. V eni smeri, tam proti centralnemu skladišču in proti odkopom, bodo dovajali material drugim, preko glavne železniške transverzale Banja Luka — Valjevo — Obrenovac — Beograd, ki bo tedaj že normalizirana, pa dragoceno gorivo, črno zlatost, namenjeno našim potrošnikom, številnim tovarnam, elektrarnam in železnicam.

Uredja uredniški odbor — Glavni urednik Tomaz Seljakar. Uredništvo telefon 45-38. Uprava telefon 49-70. Masarykova 14/II, v Ljubljani — Izdajal vsak petek — Mesečna naročnina din 25 — četrtletna din 75 — polletna din 150 — celoletna din 300. Račun pri podružnici Narodne banke in Ljubljani